

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobkyně **nezl. M. J.**, zastoupené matkou M. A., jako zákonnou zástupkyní, zastoupené Mgr. Martinem Razímem, advokátem se sídlem Hradec Králové, Pavla Hanuše 252, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. 5. 2012, č. j. 28 Az 5/2011 - 73,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

IV. Ustanovenému zástupci žalobkyně Mgr. Martinu Razímovi **se určuje** odměna za zastupování ve výši 2880 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 11. 1. 2011, č. j. OAM-415/ZA-ZA06-ZA14-2010 (dále jen „napadené rozhodnutí“), žalovaný rozhodl, že se žalobkyni neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Rozhodnutí žalovaného napadla žalobkyně u Krajského soudu v Hradci Králové žalobou; ten ji rozsudkem ze dne 14. 5. 2012, č. j. 28 Az 5/2011 - 73, zamítl.

Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že ve stejný den rozhodoval o žalobě matky žalobkyně a jejích dvou sourozenců (sp. zn. 28 Az 63/2010) a rovněž ve věci biologického otce žalobkyně Y. H. (sp. zn. 29 Az 11/2010); obě žaloby zamítl jako nedůvodné. Krajský soud na jednání doplnil dokazování o informaci získanou od UNHCR ze dne 1. 5. 2012, ve které kompetentní pracovnice úřadu potvrdila, že občané Ukrajiny nemohou být bez dalšího zbaveni státního občanství a že dlouhodobý pobyt mimo území Ukrajiny nebo odhlášení trvalého pobytu není důvodem k pozbytí státního občanství. Z této informace se podává i to, že dítě narozené rodičům, z nichž alespoň jeden má ukrajinské státní občanství, se narozením stává občanem Ukrajiny. Žalovaný pak k výzvě soudu na jednání předložil informaci o aktuální situaci na Ukrajině a zákon o občanství Ukrajiny č. 2235-III ze dne 18. 1. 2001. Z tohoto zákona krajský soud dovodil, že potvrzuje fakta již sdělená ze strany UNHCR.

V tomto kontextu krajský soud konstatoval, že se jedná v pořadí již o druhou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou žalobkyně prostřednictvím své zákonné zástupkyně v ČR podala. Žalobkyně se narodila na území ČR a její případ, s ohledem na její útlý věk, souvisí a odvíjí se od případu její matky. Hlavním důvodem odchodu její matky z vlasti v roce 2003 měly být potíže s otčímem, který jí fyzicky napadal a byl za to odsouzen. V době příchodu matky žalobkyně na území ČR zde pobýval rovněž její manžel V. V. (nyní jsou již rozvedeni). Ten se posléze vrátil na Ukrajinu a údajně měl na úřadech oznámit, že matka žalobkyně pobývá v ČR a požádala zde o azyl. Matce žalobkyně se na území ČR narodily celkem tři děti, které mají v rodných listech jako otce uvedeného jejího bývalého manžela, ačkoliv jejich pokrevním otcem je ukrajinský státní příslušník Y. H. Matka žalobkyně vyslovila pochybnosti, zda ona i její děti jsou občany Ukrajiny. Poukázala na postoj zastupitelského úřadu, který je údajně k jejím požadavkům na vystavení příslušných dokladů laxní a navíc jí bylo řečeno, že ji nemají v evidencích vedenu jako občana Ukrajiny. Připustila, že po narození dětí tuto skutečnost ukrajinské ambasádě neoznámila, neboť nechtěla, aby děti měli ukrajinské občanství. Otázka popření otcovství nezletilých dětí je předmětem soudního řízení.

Hlavní námitkou žalobkyně bylo tvrzení, že není postaveno na jisto, zda je státní občankou Ukrajiny. Matka totiž její narození ukrajinským úřadům nenahlásila a zastupitelský úřad Ukrajiny jí údajně odmítl vydat cestovní doklady. Krajský soud konstatoval, že matka žalobkyně mohla a měla podniknout kroky k vyřízení formalit pro nezletilou žalobkyni již bezprostředně po jejím narození. Pokud se nyní setkává s problémy, jde o problémy administrativního charakteru; nelze sice vyloučit laxní či neprofesionální přístup konkrétní osoby, leč s ohledem na shromážděné informace k otázce státního občanství Ukrajiny nelze rozhodně přijmout závěr žalobkyně, že by nebyla státní občankou Ukrajiny. Dosud úředně zapsaný otec žalobkyně (bývalý manžel

matky V. V.) i tvrzený faktický otec Y. H. jsou oba státními příslušníky Ukrajiny. Z provedeného dokazování se přitom jednoznačně podává, že občané Ukrajiny nemohou být bez dalšího zbaveni státního občanství; ani dlouhodobý pobyt mimo území Ukrajiny, nebo odhlášení trvalého pobytu, nejsou důvodem pozbytí státního občanství, a dítě narozené rodičům, z nichž alespoň jeden z nich má ukrajinské občanství, se narozením stává občanem Ukrajiny. Krajský soud tak uzavřel, že nemá pochybnosti o tom, že žalobkyně je státní příslušnicí Ukrajiny. Problémy s vyřizováním potřebných formalit a dokladů zřejmě zapříčinila matka žalobkyně svou liknavostí a délkou nečinnosti; tato okolnost však nemůže zakládat azylově relevantní důvod. Matka žalobkyně sama připustila, že se ani nepokusila legalizovat pobyt svůj a svých nezletilých dětí v režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

K otázce humanitárního azylu (§ 14 zákona o azylu) krajský soud uvedl, že žalovaný stručně, avšak dostatečně, objasnil důvody, pro které tento azyl neudělil. Žalobkyně sice trpěla určitými problémy (záchvaty vzteku), nicméně její matka nedoložila žádnou lékařskou zprávu, která by potvrzovala závažnost zdravotního stavu žalobkyně. Pochybnosti o státním občanství byly vyvráceny a žalobkyně, jako občanka Ukrajiny, bude mít nárok na zařazení do sociálního systému, i když se narodila na území ČR. To potvrzují zprávy založené ve správním spise, i zpráva UNHCR. Není důvod, aby se žalobkyní bylo ve vlasti zacházeno odlišným způsobem toliko proto, že se narodila mimo území své vlasti. Jazyková bariéra ani případné materiální potíže při návratu nelze považovat za skutečnosti svědčící o nutnosti udělení humanitárního azylu.

Ve vztahu k doplňkové ochraně podle § 14a zákona o azylu krajský soud uvedl, že se žalobkyně v případě návratu obávala diskriminace v souvislosti s tím, že se narodila na území ČR a mohla by mít problémy s udělením státního občanství Ukrajiny a s přístupem k sociálním dávkám a lékařské péči. Z Informace MZV ze dne 13. 5. 2009 však vyplývá, že neúspěšným žadatelům o udělení mezinárodní ochrany po návratu do vlasti nehrozí žádné nebezpečí ze strany státních orgánů a rovněž tak nejsou vystaveni diskriminaci v souvislosti s možností požádat o sociální dávky. I tyto skutečnosti potvrdila zpráva UNHCR. Krajský soud tak uzavřel, že v případě návratu žalobkyně do vlasti jí nehrozí nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu.

Rozsudek krajského soudu napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížností, opírající se o důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b), d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatelka především tvrdí, že žalovaný v řízení porušil § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), neboť nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a který je nezbytný vzhledem k okolnostem případu (§ 2 odst. 4 správního řádu). V důsledku toho pak žalovaný nesprávně aplikoval § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu; případ stěžovatelky je přitom případem hodným zvláštního zřetele. Krajský soud nesprávnou interpretaci žalovaného beze zbytku přijal a nepřihlédl ke konkrétní situaci stěžovatelky a celé její rodiny, přestože stěžovatelka vše podrobně popsala a svá tvrzení doložila potřebnými důkazy a listinami (rodný list, návrh k soudu na úpravu poměrů nezletilých dětí, žádost matky adresovanou

Ukrajinské ambasádě v Praze a vlastnoručně psané prohlášení její matky ze dne 23. 8. 2010 o informacích, získaných na ambasádě). Matka stěžovatelky opakovaně poukazovala na skutečnost, že jsou vedena řízení o úpravě poměrů nezletilých dětí včetně stěžovatelky, směřující k jejich právu znát biologické rodiče a k právu na jméno a identitu.

Stěžovatelka tvrdí, že se nemá kam s matkou a sourozenci vrátit, neboť na Ukrajině nebude přijata. Pokud jde o státní občanství, krajský soud i žalovaný dospěli k mylnému závěru, že není pochybnost o tom, že stěžovatelka je státní příslušnicí Ukrajiny. Žalovaný se ani s touto otázkou v napadeném rozhodnutí dostatečně nevypořádal; krajský soud to ponechal bez povšimnutí. Stěžovatelka již v žalobě odkazovala na informace o pozbývání ukrajinského občanství, které jsou dostupné na webových stránkách ukrajinské ambasády v New Yorku, v článku *Consular Information Citizenship of Ukraine* (http://www.ukrconsul.org/citizenship_ukraine_EN.htm); přesto se krajský soud s těmito oficiálními informacemi při svých úvahách vůbec nevypořádal. Stěžovatelka tedy tvrdí, že nebylo spolehlivě prokázáno, že je státní příslušnicí Ukrajiny.

Krajský soud měl podle stěžovatelky nesprávně vyhodnotit též otázku humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Žalovaný se řádně nezabýval fakty, které stěžovatelka prostřednictvím své matky uvedla ve své žádosti a při pohovoru; krajský soud pak beze zbytku přijal hodnocení žalovaného. Žalovaný se v odůvodnění výroku o neudělení humanitárního azylu omezil na konstatování, že nejsou dány důvody zvláštního zřetele hodné, aniž by uvedl konkrétní relevantní úvahy ve vztahu k provedeným důkazům; tím porušil § 68 odst. 3 správního řádu. Stěžovatelka je přesvědčena, že za důvod hodný zvláštního zřetele je třeba v jejím případě považovat to, že je nezletilou osobou bez státní příslušnosti. Dosud totiž nebylo spolehlivě prokázáno, že je stěžovatelka občankou Ukrajiny, čili je nutno vycházet z toho, že je bez státního občanství. Stěžovatelka poukazuje i na to, že nebylo jednoznačně prokázáno ani to, zda je její matka občankou Ukrajiny. Rodina (tj. matka, nezletilí sourozenci a biologický otec) nemá kde důstojně a nerušeně žít. Stěžovatelka poukazuje i na to, že Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra ji hodnotila jako osobu bez státní příslušnosti.

Závěrem stěžovatelka namítala, že nebylo prokázáno, že by ji Ukrajina i s celou rodinou přijala na své území jako své občany a umožnila jim požívat práv, která jsou dána občanům tohoto státu.

Žalovaný navrhl kasační stížnost zamítnout. Setrval přitom na správnosti svých závěrů o státní příslušnosti stěžovatelky a odkázal na zákon Ukrajiny o občanství i na zprávu UNHCR, kterou opatřil krajský soud. Žalovaný má za prokázané, že nezletilá stěžovatelka je státní příslušnicí Ukrajiny a své občanství nabyla narozením; k tomu postačuje, je-li minimálně jeden z rodičů ukrajinské státní příslušnosti.

Po shledání přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud musel zabývat otázkou, zda stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky a je tedy přijatelná ve smyslu § 104a s. ř. s. Vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany se zdejší soud podrobně věnoval v řadě svých rozhodnutí, například v usneseních ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 (publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS) a ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 40/2006 – 57 (rozhodnutí Nejvyššího

správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz. V rozhodnutí posledně zmiňovaném dospěl k závěru, že *„případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.“* Současně však *„[i]nstitut nepřijatelnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. nelze vykládat tak, že není důvodu považovat za přijatelnou kasační stížnost opřenou o – per se důvodné – námitky proti procesnímu pochybení krajského soudu, jestliže podle obsahu spisu lze s vysokou mírou pravděpodobnosti mít za to, že i kdyby k tomuto procesnímu pochybení nedošlo, rozhodnutí ve stěžovatelově věci by nebylo pro něho příznivější.“* (viz rozsudek ze dne 29. 3. 2007, č. j. 2 Azs 137/2006 – 67, publikovaný pod č. 1219/2007 Sb. NSS). Právě takové pochybení Nejvyšší správní soud zjistil v daném případě v postupu krajského soudu; kasační stížnost proto posoudil jako přijatelnou. Následně byl povinen posoudit, zda shledané pochybení krajského soudu mohlo mít vliv na zákonnost jeho rozsudku, respektive zda by výsledek řízení byl jiný, kdyby k takovému pochybení ze strany krajského soudu nedošlo.

Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z ustanovení § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

Kasační stížnost není důvodná.

Úvodem Nejvyšší správní soud poukazuje na to, že nyní projednávaná věc souvisí s jinou věcí, vedenou u zdejšího soudu pod sp. zn. 2 Azs 27/2012, týkající se azylové věci matky stěžovatelky (A. M.) a dvou jejích nezletilých sourozenců. V této věci byla již kasační stížnost zamítnuta, a to rozsudkem ze dne 5. 12. 2012, č. j. 2 Azs 27/2012 - 28. Nejvyšší správní soud rovněž doplňuje, že ve věci tvrzeného biologického otce stěžovatelky Y. H. byla kasační stížnost odmítnuta, a to usnesením ze dne 15. 8. 2012, č. j. 1 Azs 16/2012 – 37. K posuzování provázaných žádostí rodinných příslušníků o mezinárodní ochranu se již Nejvyšší správní soud vyslovil v tom smyslu, že *„žádosti o udělení mezinárodní ochrany jsou v případě rodinných příslušníků zpravidla vzájemně provázané a dotýkají se rodiny jako celku. Postavení dítěte žádajícího o mezinárodní ochranu se přitom ve většině případů odvíjí od postavení rodičů žádajících o udělení mezinárodní ochrany. V případě stěžovatelky, která se narodila na území České republiky a důvody své žádosti o mezinárodní ochranu odvozovala od důvodů svých rodičů, kterým byly žádosti o azyl příslušnými správními orgány zamítnuty, tak bylo na místě i v jejím případě legitimně očekávat zamítavé rozhodnutí správního orgánu.“* (rozsudek ze dne 5. 11. 2008, č. j. 9 Azs 14/2008 – 57, publikovaný pod č. 1943/2009 Sb. NSS). I v nyní projednávaném případě odvozuje azylové důvody od své matky nezletilá dcera, která sama za sebe žádné azylově relevantní důvody netvrdí. Jediným důvodem, který by bylo lze vztáhnout přímo ke stěžovatelce, je její tvrzení o tom, že je osobou bez státní příslušnosti.

Naplnění azylově relevantních důvodů ve smyslu § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu tedy stěžovatelka spojuje s tím, že není státní příslušnicí Ukrajiny a že je bez státní

příslušnosti. Tuto argumentaci žalovaný i krajský soud odmítli s tím, že bylo spolehlivě prokázáno, že stěžovatelka nabyla ukrajinské občanství narozením.

Pokud jde o státní občanství stěžovatelky, žalovaný v napadeném rozhodnutí ze shromážděných podkladů vyhodnotil, že pokud má dítě alespoň jednoho rodiče ukrajinské státní příslušnosti, pak narozením nabývá státní občanství Ukrajiny; nezletilou stěžovatelku proto považoval za státní příslušnici Ukrajiny. Krajský soud se pak touto otázkou podrobně zabýval a opatřil za účelem jejího objasnění důkaz, který provedl na jednání dne 14. 5. 2012. Z vyjádření pověřené zaměstnankyně UNHCR ze dne 1. 5. 2012 (na č. l. 64) se podává, že dítě narozené rodičům, z nichž alespoň jeden má ukrajinské občanství, se narozením stává občanem Ukrajiny. Žalovaný na jednání předložil k důkazu zákon Ukrajiny o občanství Ukrajiny č. 2235-III ze dne 18. 1. 2001 (na č. l. 66 a násl.), který krajský soud provedl. Z těchto důkazů, a na základě obsahu správního spisu, dospěl krajský soud k závěru, že stěžovatelka se narozením stala občankou Ukrajiny. S tímto závěrem se Nejvyšší správní soud zcela ztotožňuje.

Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 5. 12. 2012, č. j. 2 Azs 27/2012 – 28, který se týká matky stěžovatelky M. A., vycházel z toho, že matka stěžovatelky nemohla pozbýt státní občanství Ukrajiny a je tedy občankou tohoto státu. K tomu v citovaném rozsudku uvedl, že *„[p]okud jde o státní občanství stěžovatelky a)* (tj. matky stěžovatelky M. A. – pozn. NSS), *žalovaný se touto otázkou v napadeném rozhodnutí zabýval a ze shromážděných podkladů vyhodnotil, že ukrajinské občanství nezaniká z důvodu nepřítomnosti občana na Ukrajině, a proto je stěžovatelka a) nemohla pozbýt. Podrobně se jí zabýval i krajský soud, který si opatřil za účelem jejího objasnění důkaz, provedený na jednání dne 14. 5. 2012. Šlo o vyjádření pověřené zaměstnankyně UNHCR ze dne 1. 5. 2012 (na č. l. 92), ze kterého se podává, že podle čl. 25 ukrajinské ústavy nemohou být občané Ukrajiny zbaveni svého státního občanství; podle zákona o státním občanství nelze pozbýt státní občanství z důvodu dlouhodobého pobytu mimo území Ukrajiny nebo z důvodu odhlášení trvalého pobytu. Žalovaný pak na jednání předložil k důkazu zákon Ukrajiny o občanství Ukrajiny č. 2235-III ze dne 18. 1. 2001 (na č. l. 97 a násl.), který krajský soud provedl k důkazu. Z těchto důkazů, a na základě obsahu správního spisu, dospěl krajský soud k závěru, že stěžovatelka a) nemohla pozbýt státní občanství Ukrajiny a že její problémy při vyřizování nového cestovního dokladu jsou problémy administrativní povahy a jsou způsobeny především její liknavostí. (...) Tvrzení stěžovatelky a) o právním řádu Ukrajiny, respektive o obsahu zákona o státním občanství Ukrajiny, a o tom, že po sedmi letech pobytu na území ČR pozbyla státní občanství, bylo totiž vyvráceno obsahem všech ostatních provedených důkazů. Právní úprava určitého státu je skutečnost, která je objektivně verifikovatelná a zjistitelná, přičemž krajský soud učinil vše pro to, aby stav právní úpravy o státním občanství Ukrajiny zjistil a opatřil si důkazy, které provedl na jednání. Takto provedené důkazy i obsah správního spisu poskytly dostatečný obraz o právní úpravě, který sám o sobě vyvrátil tvrzení stěžovatelky a); proto by bylo další dokazování v tomto ohledu nadbytečné. Ze všech shromážděných podkladů správního řízení i z důkazů provedených krajským soudem se bezpochyby podává, že státní občan Ukrajiny nemůže pozbýt občanství z důvodu dlouhodobé nepřítomnosti ve vlasti či proto, že se neregistruje na příslušném úřadě.“*

Stěžovatelka v kasační stížnosti, v souvislosti s odkazem na informace o pozbývání ukrajinského státního občanství, napadla dále procesní postup krajského soudu, který se

nijak nevypořádal s jejím žalobním odkazem na webové stránky ukrajinské ambasády v New Yorku, na článek *Consular Information Citizenship of Ukraine* (http://www.ukrconsul.org/citizenship_ukraine_EN.htm).

Problematikou dokazování v řízení před správními soudy se Nejvyšší správní soud již opakovaně zabýval, a to například v rozsudku ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 – 89, publikovaném pod č. 618/2005 Sb. NSS. Z něj se podává, že *„[s]oud rozhodne, které z navržených důkazů provede a které nikoli (§ 52 odst. 1 s. ř. s.); to jej však nezbavuje povinnosti takový postup odůvodnit.“* Vzhledem k tomu, že tvrzení stěžovatelky koresponduje s obsahem spisu krajského soudu, je, s ohledem na uvedené, zcela evidentní, že se krajský soud opomněl vyjádřit k důkaznímu návrhu stěžovatelky; jeho povinností bylo buď tento důkaz při jednání provést a vypořádat, nebo uvést, z jakého důvodu má jeho provedení za nadbytečné či nepotřebné. Nic z toho krajský soud neučinil. Lze tedy učinit dílčí závěr, že řízení před krajským soudem bylo zatíženo procesní vadou. Ne každé procesní pochybení však musí nutně vyvolat nezákonnost rozhodnutí o věci samé. Z rozsudku zdejšího soudu ze dne 14. 10. 2005, č. j. 6 Ads 57/2004 – 59, se podává, že *„[o] vadu řízení, která by mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], se nejedná, pokud lze dovodit, že by výrok rozhodnutí byl stejný i za situace, kdyby k vadě řízení vůbec nedošlo.“* V tomto kontextu se Nejvyšší správní soud zabýval tím, zda by procesně bezvadný postup krajského soudu mohl mít vliv na výsledek jeho rozhodnutí, a dospěl k závěru, že by výsledkem řízení stále bylo zamítnutí žaloby. Tvrzení stěžovatelky o právním řádu Ukrajiny, respektive o obsahu zákona o státním občanství Ukrajiny, a o tom, že po sedmi letech pobytu na území ČR pozbyla její matka státní občanství, bylo totiž vyvráceno obsahem všech ostatních provedených důkazů. Navíc nelze přehlédnout, že konkrétně ve vztahu ke stěžovatelce bylo rozhodné posouzení toho, zda nabyla státní občanství Ukrajiny narozením nebo zda se narodila bez státní příslušnosti. U stěžovatelky tak ani nemohlo být uvažováno o tom, že by ona sama státní občanství mohla pozbýt, a proto i žalobní argumentace stran pozbytí státního občanství se mohla vztahovat výlučně k její matce, jejíž případ byl řešen v samostatném řízení.

Lze konstatovat, že právní úprava určitého státu je skutečnost, která je objektivně verifikovatelná a zjistitelná, přičemž krajský soud učinil vše pro to, aby stav právní úpravy o státním občanství Ukrajiny zjistil a opatřil si důkazy, které provedl na jednání. Takto provedené důkazy i obsah správního spisu poskytly dostatečný obraz o právní úpravě, který sám o sobě vyvrátil tvrzení stěžovatelky; proto by bylo další dokazování v tomto ohledu nadbytečné. Ze všech shromážděných podkladů správního řízení, i z důkazů provedených krajským soudem se bezpochyby podává, že dítě narozené rodičům, z nichž alespoň jeden je státním příslušníkem Ukrajiny, nabývá narozením ukrajinské státní občanství. Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že na skutkový stav, ze kterého krajský soud vycházel, by provedení navrhovaného důkazu nemělo vliv, což platí i pro z něj se odvíjející právní postavení stěžovatelky. Ze strany krajského soudu tak nedošlo k takovému pochybení, které by představovalo vadu řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Závěr krajského soudu o státní příslušnosti stěžovatelky Nejvyšší správní soud zcela podporuje a má za prokázané, že stěžovatelka je státní příslušnicí Ukrajiny, neboť žalovaný i krajský soud tuto otázku vyhodnotili úplně a správně, opatřili k jejímu zjištění podklady, které poskytly dostatečný obraz o právní úpravě státního občanství Ukrajiny.

Poukazování na to, že Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra hodnotila nezletilou stěžovatelku jako osobu bez státní příslušnosti, je zcela irelevantní.

Stěžovatelka se dále dovolávala přiznání humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu a tvrdila, že její případ je případem zvláštního zřetele hodným, neboť je osobou bez státní příslušnosti. Toto tvrzení již bylo spolehlivě vyvráceno, a proto o něm ani nelze uvažovat jako o důvodu pro možné udělení humanitárního azylu. Pokud jde o námitku, že odůvodnění neudělení humanitárního azylu bylo ze strany žalovaného učiněno nedostatečně a došlo tedy k porušení § 68 odst. 3 správního řádu, zde lze odkázat na rozsudek zdejšího soudu ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 – 72 (publikovaný pod č. 375/2004 Sb. NSS), ve kterém se konstatuje, že *„[u]stanovení § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je kombinací neurčitého právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je ´případ zvláštního zřetele hodný´ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy ´lze udělit humanitární azyl´ přestavuje správní uvážení.“* Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48, se pak k této otázce podává, že *„[v] otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, zákon vytváří kriteria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry (prejud. III. ÚS 101/95).“* Nejvyšší správní soud vyhodnotil, že správní úvaha o neudělení humanitárního azylu je v napadeném rozhodnutí vyjádřena dostatečným způsobem a nic nesvědčí o tom, že by žalovaný vykročil mimo rámec správního uvážení, dopustil se libovůle či nějaké logické chyby. Sluší se doplnit, že pochybnosti o státní příslušnosti stěžovatelky žalovaný vyvrátil na jiném místě odůvodnění napadeného rozhodnutí, a proto již nebylo nutné, aby tuto úvahu znovu opakoval konkrétně ve vztahu k humanitárnímu azylu.

Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že k otázce státního občanství, ve vztahu k azylu podle § 12 zákona o azylu, se již vyslovil. Nelze zároveň přehlédnout, že stěžovatelka nijak blíže neodůvodnila, proč by tvrzené zbavení občanství její matky a status nezletilé stěžovatelky a jejich sourozenců jako apatridů, mělo zakládat pronásledování nebo odůvodněný strach z pronásledování, ve smyslu § 12 písm. a) a b) zákona o azylu, ve spojení s § 2 odst. 8 citovaného zákona. V rozsudku ze dne 9. 6. 2005, č. j. 7 Azs 71/2005 – 61, publikovaném pod č. 1454/2008 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud konstatoval, že *„[j]edním ze základních předpokladů pro posouzení, zda jsou v případě žadatele o azyl splněny podmínky ustanovení § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je správné zjištění jeho státního občanství. Pokud byl žadatel o azyl zbaven státního občanství, musí správní orgán vyloučit, že se tak stalo jednáním státních orgánů uvedeným v § 12 téhož zákona“*. V rozsudku ze dne 10. 1. 2007, č. j. 6 Azs 80/2006 – 64, publikovaném pod č. 1659/2008 Sb. NSS, pak zdejší soud uvedl, že *„[a]patridé (osoby bez státního občanství), jejichž postavení je charakterizováno absencí efektivní ochrany de iure nebo de facto ze strany země původu, mohou požívat azylové ochrany podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, pouze za předpokladu, že je ztráta ochrany v jejich případě výsledkem příčinné souvislosti pronásledování z azylově relevantního důvodu.“* Jestliže stěžovatelka spojovala svou žádost o udělení mezinárodní

ochrany s tvrzením, že není občankou Ukrajiny, přičemž tato skutečnost byla vyvrácena s tím, že ze strany země původu nemohlo dojít k žádnému zásahu do jejího státoobčanského postavení, nelze na její případ citovanou judikaturu vůbec vztáhnout.

Stěžovatelka dále poukazovala na složitou situaci týkající se určení otcovství a úpravy jejích rodinně právních poměrů s tím, že v této věci jsou vedena příslušná soudní řízení. K tomu je třeba uvést, že azylovou relevancí snahy matky uspořádat statusové záležitosti stěžovatelky, se žalovaný ve svém rozhodnutí zabýval a nelze mu v tomto směru ničeho vytknout. Rovněž krajský soud k této skutečnosti přistupoval velmi odpovědně a pokusil se zjistit stav probíhajících soudních řízení ve věci popření a určení otcovství stěžovatelky. Ostatně z průběhu celého řízení je zřejmé, že právně uznaný otec (tj. bývalý manžel matky stěžovatelky) i biologický otec jsou oba státními příslušníky Ukrajiny; proto otázka, zda je otcem nezletilé stěžovatelky bývalý manžel matky stěžovatelky či její přítel, nemůže mít, s ohledem na zjištěné okolnosti, žádný právní význam pro posouzení státního občanství stěžovatelky. Lze jen dodat, že i kdyby byla stěžovatelka spolu s matkou nucena vrátit se do země původu, neznamená to, že by se obě nemohly účastnit soudních řízení vedených před českými soudy ve věcech úpravy poměru nezletilé stěžovatelky a jejích sourozenců.

Pokud stěžovatelka obecně tvrdila, že nemají s rodinou kde důstojně a nerušeně žít a že nebylo prokázáno, že je Ukrajina přijme na své území jako své občany a umožní jim požívat práv občanů tohoto státu, lze dovodit, že se tato tvrzení upínají k doplňkové ochraně ve smyslu § 14a zákona o azylu. Nejvyšší správní soud však připomíná, že jeho ustálená judikatura k § 14a zákona o azylu (viz např. rozsudek ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68, publikovaný pod 1849/2009 Sb. NSS) předpokládá kvalitativně zcela jiná ohrožení žadatele o mezinárodní ochranu a je vyhrazena pouze pro nejvážnější a bezprostředně hrozící ohrožení jeho života a zdraví. Dle konstantní judikatury pouhou nedůvěru občana ve státní instituce nelze podřadit pod důvody pro udělení mezinárodní ochrany (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004 - 37).

Konečně pokud jde o obecně vznesenou námitku, že žalovaný nesprávně aplikoval § 13 zákona o azylu, nelze než konstatovat, že zde chybí jakékoliv její bližší odůvodnění, a proto se jí Nejvyšší správní soud nemohl zabývat.

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nedůvodnou, nezbylo mu, než ji za podmínek vyplývajících z § 110 odst. 1, *in fine* s. ř. s. zamítnout.

O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka byla v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšná, právo na náhradu nákladů řízení jí nenáleží. Pokud jde o procesně úspěšného účastníka – žalovaného, v jeho případě nebylo prokázáno, že by mu v souvislosti s tímto řízením nějaké náklady vznikly a Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že se mu právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

Krajský soud stěžovatelce k její žádosti ustanovil zástupcem advokáta, jehož zastupování pokračovalo i v řízení o kasační stížnosti (§ 35 odst. 8 s. ř. s.); náklady řízení v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Náklady řízení o kasační stížnosti spočívají v odměně za jeden úkon právní služby (kasační stížnost) v částce 2100 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů] a v náhradě hotových výdajů v částce 300 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), celkem tedy 2400 Kč. Vzhledem k tomu, že advokát prokázal, že je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Částka daně činí 480 Kč. Ustanovenému advokátu se tedy přiznává odměna v celkové výši 2880 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. prosince 2012

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu